

Bölgesel kalkınmada etkisi olan unsurların katılımcı GZFT analizi ile belirlenmesi: Antalya ili Döşemealtı ilçesi örneği

Determining of components affecting regional development by using participatory SWOT analysis: A case of Dosemealti district of Antalya province in Turkey

Cengiz SAYIN*, M. Nisa MENCET, Yavuz TAŞCIOĞLU

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Antalya, Türkiye

* Sorumlu yazar (*Corresponding author*): Cengiz Sayın, e-posta (*e-mail*): csayin@akdeniz.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

Alınış tarihi 31 Aralık 2009
Düzeltilme tarihi 8 Şubat 2010
Kabul tarihi 11 Şubat 2010

Anahtar Kelimeler:

Bölgesel kalkınma
GZFT
Döşemealtı ilçesi
Antalya

ÖZ

Araştırma, Antalya ili sınırları içerisinde yeni oluşturulan Döşemealtı ilçesinde yürütülmüştür. Araştırmada, ilçenin geleceğe yönelik öncelikli proje alanlarının belirlenmesi ve etkin bir yerel kalkınma eylem planı oluşturulması için gerekli olan verilerin sağlanması amaçlanmıştır. Bunun için ilgili tüm paydaşların görüş ve önerilerini kapsayan Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit (GZFT) analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ana materyalini, ilçenin kalkınmasıyla ilgili olan ve toplantılara aktif katılım sağlayan 40 adet paydaştan sağlanan orijinal veriler oluşturmuştur. Toplantılar, arama toplantısı ve atölye çalışması şeklinde iki ayrı aşamada gerçekleştirilmiştir. Katılımcı görüşleri doğrultusunda, ilçe kalkınmasıyla ilgili olarak; çevre, doğal kaynaklar, eğitim, kültür, sağlık, sanayi, tarım, ticaret, turizm, yerleşim, şehirleşme, rekreasyon ve yönetim gibi ana unsurlar öne çıkmıştır. Analiz bulgularına göre, ilçenin sahip olduğu en güçlü yönler; organize sanayi bölgesi, toptancılar sitesi ve zengin yeraltı su kaynakları varlığıdır. En zayıf alanların başında; kanalizasyon altyapısı ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği gelmektedir. Buna karşın eğitim kampusu olanağı, yüksek yerleşim yeri cazibesi ve lojistik merkez olma avantajları en belirgin fırsat alanları olarak öne çıkmaktadır. İlçenin kalkınmasını olumsuz etkileme olasılığı en yüksek olan tehdit unsurlarının başında ise; yüksek orman yangını riski, taş, kum ve çakıl ocağı kaynaklı kirletme, kimyasal atık kontrolü ve kontrolsüz göç olguları gelmektedir. İlçenin belirtilen güçlü yönleri korunmalı, zayıf yönler izlenmeli ve tehdit haline dönüşmemeli, fırsat alanları değerlendirilmeli ve tehdit unsurlarına yönelik tedbirler geliştirilmelidir.

ARTICLE INFO

Received 31 December 2009
Received in revised form 8 February 2010
Accepted 11 February 2010

Keywords:

Regional development
SWOT
Dosemealti district
Antalya

ABSTRACT

This study was conducted in Dosemealti, a newly constituted district in Antalya Province. The aim was to provide necessary data for effective local development action plans and priority project areas for the future of the districts. Hence SWOT analysis has been applied with all stakeholders' ideas and suggestions in this study. The main material of the study was original data from 40 participants who attended meetings about development of district. Two kinds of meeting were organized, call meeting and workshop. Regarding development of districts, environment, natural resources, culture, health, industry, agriculture, trade, resident, recreation and management are main subjects according to participants' ideas. According to the findings, the strengths of the district are organized industrial zone, wholesalers' site and underground water reserves. And the weaknesses are deficiency of sewer system and medical systems. However, educational campus facilities, proper residence places and logistic services are the main advantageous fields in the context of opportunity sides of the study. The threaten areas are high risks of forest fire, rock, sand and gravel pit based pollution, chemical wastes and immigration. The strong sides should be kept, weak sides should be pursued, opportunity sides should be evaluated and precautions for threaten factors should be developed for Dosemealti district.

1. Giriş

Döşemealtı İlçesi, adrese dayalı nüfus tespit çalışması ve diğer göstergelere bağlı olarak “Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5747 Sayılı Kanun” ile 2008 yılında Antalya ili sınırları içerisinde kurulmuştur. Konuya ilişkin yasal düzenleme 22 Mart 2008 tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Kanuna göre; Düzlerçamı, Yeşilbayır ve Çıglık ilk kademe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve bunlar, bağlı olan mahalleleri ile birlikte Döşemealtı ilk kademe belediyesine dâhil edilmiştir (RG 2008). Böylece, Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde Döşemealtı ismiyle yeni bir merkez ilçe oluşturulmuştur.

Yeni oluşumdan kaynaklanan önem nedeniyle, Döşemealtı İlçesi’ne yönelik etkin bir “yerel kalkınma planı yapılması” gerekliliği öne çıkmıştır. İlçenin mevcut ve gelecekteki olası potansiyellerinin dikkate alınarak “Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit (GZFT)” odaklı unsurlarının GZFT analizi ile çözümlenerek adı geçen planın şekillenmesine orijinal veri sağlanması bu araştırmanın ana konusunu oluşturmuştur.

Araştırmanın ana amacı; ilçenin yerel kalkınmasıyla ilgili tüm paydaşların katılım ve görüşleri doğrultusunda bir GZFT çözümlenmesi yaparak, ilçenin “geleceğe yönelik öncelikli proje alanlarını belirleme” ve ilçe kapsamlı bir “kalkınma eylem planı” oluşturulmasına katkı sağlayacak veriler sunmaktır.

GZFT analizine dayalı araştırmaların daha önceden pek çok alanda ve farklı şekillerde uygulanması söz konusu olmakla birlikte, bu çalışmanın yukarıda belirtilmiş olan “amaç”, “uygulama yeri ve özelliği” bakımından ilk olma özelliği taşıdığı söylenebilir.

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Materyal

Antalya İli Döşemealtı İlçesi GZFT çözümlenmesine ilişkin ana materyal, toplantılara aktif katılım sağlayan ve hemen her kesimi temsil eden kompozisyon ve sayıdan oluşan yerel paydaşların görüş ve önerilerini kapsayan verilerden oluşmuştur. Ancak bunun yanında, GZFT çözümlenmesi sonuçlarını daha sağlıklı değerlendirmek amacıyla; ilçe briefing raporları, il stratejik planı gibi Döşemealtı İlçesi’ni doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendiren çeşitli kamu, özel sektör ve sivil toplum kurum ve kuruluşlarınca hazırlanmış olan rapor ve araştırma sonuçları ile diğer akademik araştırma verilerinden de ikincil veri kaynağı olarak yararlanılmıştır (Sarı ve ark. 2007; TKB 2007; ADB 2009; Yılmaz 2009).

GZFT çözümlenmesine veri sağlayan paydaş katılımcıların kurumsal ve mesleki düzeydeki genel sınıflaması Çizelge 1’de belirtilmiştir.

2.2. Yöntem

GZFT çözümlenmesi için, “arama toplantısı” ve “atölye çalışması” şeklinde iki aşamalı katılımcı paydaş toplantısı gerçekleştirilmiştir. Her iki toplantıya, yeni ilçede yer alan ve ayrıca ilçe kalkınmasıyla ilişkisi olup Antalya il merkezinde bulunan sivil örgüt, mesleki örgüt, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluş temsilcileri aktif olarak katılmış, görüşlerini paylaşmış ve değerlendirmelere de ortak olmuştur. Arama toplantısına ve atölye çalışmasına 40 paydaş temsilci katılmıştır.

Arama toplantısında; öncelikle GZFT çözümlenme yöntemi

konusunda katılımcılara özet bilgi sunulmuştur. Daha sonra, ilçenin başlıca GZFT alanları konusunda genel tartışma yapılmış ve tartışma kapsamında, tüm paydaşların ilgi ve sorumluluk alanları doğrultusunda ilçenin kalkınmasında doğrudan ve dolaylı olarak etkisi bulunan konuların ele alınmasına özen gösterilmiş ve bunun için gerekli açıklama ve yönlendirmeler yapılmıştır. Arama toplantısı sonrasında ortaya çıkan ve Döşemealtı ilçesinin kalkınmasında etkisi olacağı varsayılan tüm GZFT odaklı ana unsurlar Çizelge 2’de belirtildiği şekilde kümelendirilmiştir (Karppi ve ark. 2001; Stimson ve ark. 2006).

Çizelge 1. Katılımcı kurum ve kuruluşlar.

Kaymakamlık
İlçe kapsamında yer alan belediye başkanları
Tarım İlçe Müdürlüğü
İlçe Ziraat Bankası
İlçedeki eğitim kuruluşları
İlçe kapsamında yer alan muhtarlar
Tarım, Kültür-Turizm, Orman-Çevre İl Müd.
DSİ Bölge Müdürlüğü
Antalya Damızlık Süt Sığırı Yetiştirici Birliği
İlçe kapsamında yer alan Ziraat Odası Başk.
Sağlık Ocağı, Sağlık Grup Başkanlığı
Sulama Birliği
Toptancılar Birliği
Antalya Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü
Büyükşehir Belediyesi
Akdeniz Üniversitesi
Turizm Otelcilik Okulu
Antalya İl Genel Meclisi temsilcileri
Siyasi parti ilçe başkanlığı temsilcileri
Milletvekili
Katılımcıların Mesleki Yapısı
Kaymakam, Belediye Başkanı, Muhtar, Mimar, Ziraat Mühendisi, Su Ürünleri Mühendisi, Turizmci, Çevre Mühendisi, Jeoloji Mühendisi, Öğretmen, Akademisyen, Sanat Tarihçisi, Doktor, Siyasetçi, Muhasebeci, Çiftçi, Esnaf.

Çizelge 2. GZFT Analizi ana unsurları.

Ana Konular (Unsurlar)	
Çevre	Tarım
Doğal kaynaklar	Ticaret
Eğitim	Turizm
Kültür	Yerleşim
Sağlık	Şehirleşme
Sanayi	Rekreasyon
Yönetim	

Atölye çalışmasında; paydaş katılımcılar tarafından, Çizelge 2’de belirtilen ana unsurlar dikkate alınarak GZFT çözümlenmesinin sırasıyla her birisine yönelik alt yargılar (konular) oluşturulmuş ve daha sonra Çizelge 3’te verilmiş olan likert puan ölçeklemesi ile bunlara ilişkin durum ve önem dereceleri katılımcılar tarafından belirlenmiştir.

Çizelge 3. GZFT Yargıları için ölçek tablosu.

Ana Unsurlar - Konular	Katılımcı Yargıları	Mevcut Durum Derecesi		
		Çok Güçlü (3p)	Güçlü (2p)	Orta (1p)
		Çok Zayıf (3p)	Zayıf (2p)	Orta (1p)
		Önem Derecesi		
		Çok Önemli (3p)	Önemli (3p)	Az (3p)

Ancak Güçlü (G) ve Zayıf (Z) yönlerle ilişkin yargılar için hem “mevcut durum derecesi” hem de bunlara yönelik “önem derecesi” (3’lü ölçekle) puanlanırken Fırsat (F) ve Tehdit (T) yönlerine ilişkin yargılar için sadece “önem dereceleri” puanlatılmıştır (Dyson 2000; Dyson 2004). Bu tercihi yaparken, katılımcıların profili ve toplantıdan edinilen izlenimler dikkate alınmış, doğru puanlama ve tercih belirtmenin böylece daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür.

Daha sonra, her bir yargı için tüm katılımcı tercihlerine dayalı ortalama puan değerleri hesaplanmış ve Çizelge 4’de belirtilen puan kategorisine göre de değerlendirmeler yapılmıştır (Terrados ve ark. 2005).

Çizelge 4. Yargı tercihleri ve puan aralığı.

Yargı Tercihleri	Puan Aralığı
Çok güçlü-Çok zayıf-Çok önemli	2,50-3,00
Güçlü - Zayıf - Önemli	2,00-2,49
Orta güçlü - Az önemli	1,00-1,99

Sonuç olarak, puanlamada en öne çıkan yargılar, Çizelge 5’de belirtilmiş olan GZFT çözümlene tablosunda özetlenmiştir.

Çizelge 5. GZFT Çözümlene tablosu.

		Etkisi Bakımından	
		Olumsuz	Olumlu
Kaynağı Bakımından	İç Etkenler	Zayıf Yönler	Güçlü Yönler
	Dış Etkenler	Tehdit Unsurları	Fırsat Alanları

3. Bulgular

3.1. Güçlü yönler

Döşemealtı İlçesi’nin “çok güçlü” ve “çok önemli” olarak görülen yönlerinin başında organize organize sanayi bölgesi, toptancılar sitesi, zengin yer altı ve yer üstü su kaynakları varlığı gelmektedir. Bunları iklim, eğitim, turizm ve yerleşim odaklı diğer güçlü yönler izlemektedir (Çizelge 6, Şekil 1 ve 2).

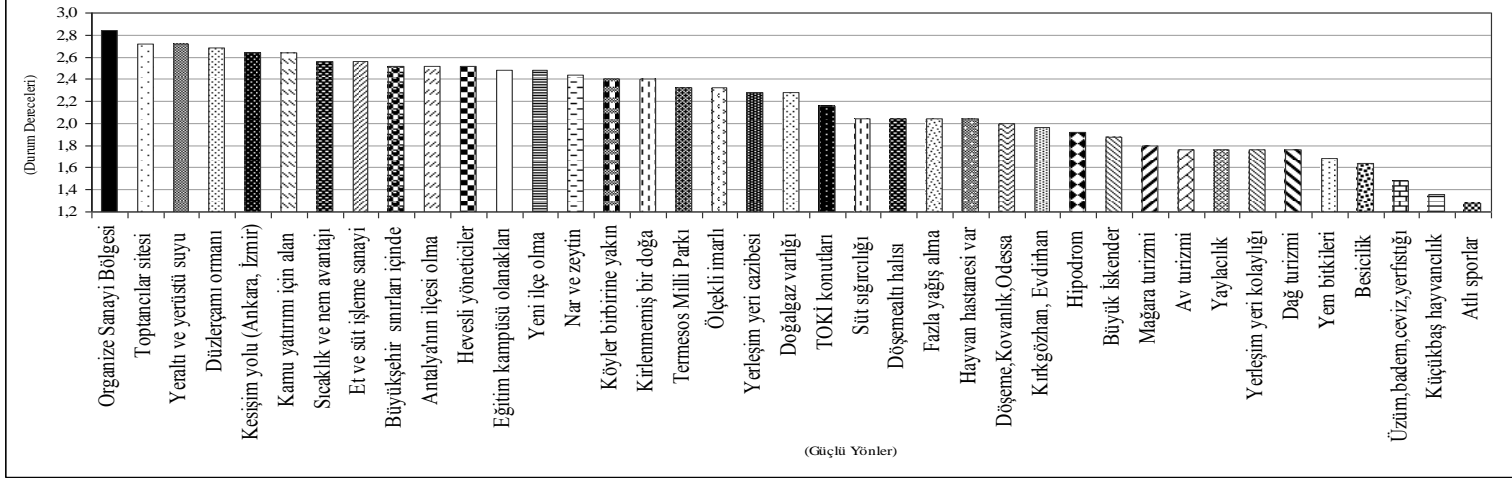
Mevcut bulgulara göre ilçe, 39 adet güçlü unsura sahiptir. Güçlü yanların fazlalığının, ilçenin kalkınma planının oluşturulmasında pozitif etkiler yaratacağı anlaşılmaktadır. İlçede durum derecesi olarak çok güçlü olarak görülmemeyen unsurlara sahip olmakla birlikte gelecek için Döşemealtı halısı,

Çizelge 6. Güçlü yön yargılarına ilişkin “Mevcut Durum ve Önem” dereceleri.

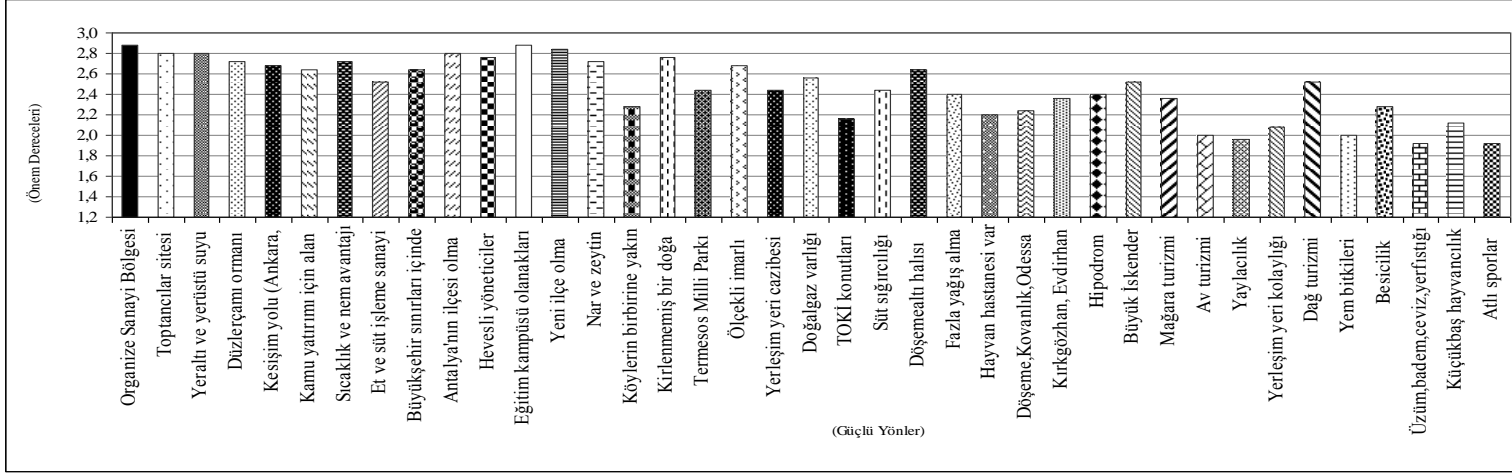
Sıra	Güçlü Yönler (Yargılar)	Mevcut Durum Derecesi ⁽¹⁾ (Ort.Puan)	Önem Derecesi ⁽²⁾ (Ort.Puan)
1	Organize Sanayi Bölgesi varlığı	2,84	2,88
2	Toptancılar sitesi varlığı	2,72	2,80
3	Geniş yeraltı ve yerüstü su kaynakları varlığı (Kırkgöz vd.)	2,72	2,80
4	Düzlerçamı ormanına sahip olma	2,68	2,72
5	Ulaşım olanağı kolay - kesişim yolu üzerinde (Ankara, İzmir)	2,64	2,68
6	Kamu yatırımı için yeterli fiziki alan mevcut (Hazine arazisi)	2,64	2,64
7	İklimsel avantaj (sıcaklık ve nem düşüklüğü)	2,56	2,72
8	Et ve süt işleme sanayi varlığı	2,56	2,52
9	Büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde olma	2,52	2,64
10	Antalya gibi popüler bir ilin ilçesi olma	2,52	2,80
11	Hevesli, samimi ve yetenekli yöneticilerin varlığı	2,52	2,76
12	Eğitim kampüsü olanakları (turizm, fen ve meslek lisesi, yüksekokul)	2,48	2,88
13	Yeni ilçe olma	2,48	2,84
14	Nar ve zeytin üretim alanı geniş	2,44	2,72
15	Köylerin birbirine yakınlığı ve iletişimin kolay olması-yakın yerleşme	2,40	2,28
16	Kirlenmemiş bir doğaya sahip olma	2,40	2,76
17	Termesos Milli Parkı varlığı	2,32	2,44
18	Ölçekli imar planı sorunu yok	2,32	2,68
19	Yerleşim yeri cazibesine sahip (villa tipi konut ve yapılaşma)	2,28	2,44
20	Doğalgaz varlığı	2,28	2,56
21	TOKİ konutları var (2000 konut yapılacak)	2,16	2,16
22	Süt sığırcılığı yaygın	2,04	2,44
23	Döşemealtı halısı tanınırlığı	2,04	2,64
24	Diğer ilçelere göre Antalya’nın daha fazla yağış alan yeri	2,04	2,40
25	Hayvan hastanesi var	2,04	2,20
26	Döşeme yolu, Kovanlık, Yukarı Karaman (Odessa) ve ören yerleri	2,00	2,24
27	Kırkgözhan, Evdirhan (Selçuklu ve Osmanlı Eserleri) varlığı	1,96	2,36
28	Hipodrom varlığı	1,92	2,40
29	Mitolojik/tarihsel önemden kaynaklanan imaj (Büyük İskender)	1,88	2,52
30	Mağara turizmi için tercih edilen bölge (Karain, Kocain vd)	1,80	2,36
31	Av turizminde tercih edilen bölge (dağ keçisi,alageyik, yabani geyik vd)	1,76	2,00
32	Yaylacılık için tercih edilen bölge (Dağ Belı, Badem Ağacı)	1,76	1,96
33	Yerleşim yeri kolaylığı (düz plato)	1,76	2,08
34	Dağ turizmi için tercih edilen bölge (doğa yürüyüşü, safari)	1,76	2,52
35	Yem bitkileri üretimi yaygın (silajlık mısır vd.)	1,68	2,00
36	Besicilik yaygın	1,64	2,28
37	Üzüm bağları, bademcilik, ceviz ve yer fıstığı üretimi yaygın	1,48	1,92
38	Küçükbaş hayvancılık (keçi ağırlıklı, etçil) yaygın	1,36	2,12
39	Atlı sporlara uygun bölge (2 işletme)	1,28	1,92

(1): 3: Çok güçlü (2,50-3,00) 2: Güçlü (2,00-2,49) 1: Orta (1,00-1,99)

(2): 3: Çok önemli (2,50-3,00) 2: Önemli (2,00-2,49) 1: Az önemli (1,00-1,99)

Şekil 1. Güçlü yön yargılarına ilişkin “Mevcut Durum” dereceleri.

Şekil 2. Güçlü yön yargılarına ilişkin “Önem” dereceleri. Önem derecesi grafiği, karşılaştırma yapabilmek amacıyla “mevcut durum derecesi” belli olan konu sıralamasına bağlı kalınarak oluşturulmuştur. Kendi içinde bağımsız büyüklük sıralaması yapılmamıştır.

dağ turizmi, kirlenmemiş doğa gibi çok önemli olarak görülen unsurları da bünyesinde bulundurmaktadır.

3.2. Zayıf yönler

Döşemealtı İlçesi, güçlü yönler yanında GZFT analizi sonuçlarına göre 26 adet de zayıf olarak görülen unsura sahiptir. Bunların başında kanalizasyon ve sağlık hizmetleri yetersizliği gelmektedir. İlçe kalkınmasında bu iki unsurun öncelikle ele alınması gerekliliği ortadadır. Diğer zayıf yönler arasında;

ulaşım, çevre, planlama ve göç gibi ana unsurlar yer almaktadır (Çizelge 7, Şekil 3 ve 4). Kuşkusuz kalkınma planlamasında zayıf unsurların sayısının olabildiğince az olması istenilen bir durum olmakla birlikte özellikle oluşumu henüz gerçekleştirilmiş ve kalkınma planlamasının henüz başında olan bir ilçenin ilk aşamalarda geniş bir yelpazeye yayılmış zayıf unsur profiline sahip olması beklenen bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Çizelge 7. Zayıf yön yargılarına ilişkin “Mevcut Durum ve Önem” dereceleri.

Sıra	Zayıf Taraflar (Yargılar)	Mevcut Durum Derecesi ⁽¹⁾ (Ort. Puan)	Önem Derecesi ⁽²⁾ (Ort. Puan)
1	Kanalizasyon yetersizliği	2,76	2,80
2	Sağlık hizmetleri yetersizliği (hastane, personel)	2,68	2,88
3	Su kaynakları koruma kullanma planı yok	2,64	2,72
4	Alışveriş merkezi noksan (büyük merkezler)	2,60	2,60
5	Tarihi eser restorasyonu yetersiz	2,60	2,68
6	İlçe içi toplu taşıma yetersiz	2,56	2,60
7	Turistik konaklama tesisi az	2,52	2,52
8	Katı atık kontrolü zayıf (yerleşim, OSB vd.)	2,52	2,52
9	Kireç, kum ve çakıl ocağı işletme yaygın	2,48	2,64
10	Orman ve çevre kirliliği (şişe, poşet vd.) var	2,44	2,72
11	Arazi toplulaştırması gerekli	2,36	2,40
12	Düden ve dolinlerin tıkanma riski yüksek	2,32	2,44
13	Avcılık kontrolü zayıf	2,32	2,54
14	Soğuk hava deposunun az sayıda olması	2,28	2,36
15	Göç kontrolü zor	2,28	2,48
16	Tarımsal üretim planlaması yetersiz	2,24	2,72
17	2B arazisi mülkiyet sorunu var	2,24	2,76
18	OSB'nin istihdam olanağından yararlanma durumu	2,24	2,44
19	Tarımsal sulama kontrolsüz	2,20	2,84
20	Ören yerlerine ulaşım (köprüler ve yollar) sorunlu	2,20	2,56
21	OSB için nitelikli ara eleman temininde zorluk	2,16	2,28
22	Kültürel yapıyı (halıcılık, el sanatları) koruma zayıf	2,16	2,28
23	Kontrolsüz sondaj kuyusu açma	2,12	2,44
24	Açık süt pazarlaması yaygın	2,08	2,60
25	Yaşlı tarımsal nüfus	1,80	2,36
26	Yerleşim alanında hayvancılık faaliyeti var	1,76	2,60

⁽¹⁾: 3: Çok zayıf (2,50-3,00) 2: Zayıf (2,00-2,49) 1: Orta (1,00-1,99)

⁽²⁾: 3: Çok önemli (2,50-3,00) 2: Önemli (2,00-2,49) 1: Az önemli (1,00-1,99)

3.3. Fırsat alanları

Analiz bulgularına göre katılımcılar, farklı önem derecesine sahip olmak üzere ilçenin kalkınmasını olumlu yönde etkileyecek 32 adet fırsat alanı öngörmüştür (Çizelge 8, Şekil 5). Uygun ortam yakalandığında bunlardan uygun olanların ilçenin kalkınmasında itici güç olarak kullanılacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan bu unsurların dikkatle izlenerek geliştirilmesine yönelik projeler üzerinde zaman harcanması önem taşımaktadır. İlçedeki gelişmelerden ziyade dış kaynaklı pozitif dışsal etken ve gelişmelerin bunlardan hangisi veya hangilerinin öne çıkarılması gerektiği konusunda önemli ipuçları sağlaması beklenmektedir.

3.4. Tehdit unsurları

Katılımcılara göre ilçenin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek 11 adet tehdit unsuru yer almakta olup bunların hepsi “çok önemli” olarak görülmektedir. Bunların başında; orman yangını riski ve çeşitli nedenlere dayalı çevre kirliliği unsurları gelmektedir (Çizelge 9, Şekil 6).

4. GZFT Çözümleme Tablosu, Tartışma ve Sonuç

Döşemealtı İlçesi GZFT çözümlemesi sonucu öne çıkan bulgulara (Çizelge 10) ilişkin sonuç değerlendirmeleri aşağıda

sırasıyla özetlenmiştir:

Güçlü Yönler: Geleceğe ilişkin kırsal kalkınma eylem planları kapsamında; Döşemealtı İlçesi'nin sahip olduğu aşağıda belirtilmiş olan güçlü yönlerin mevcut durumlarının korunmasına özen gösterilmelidir.

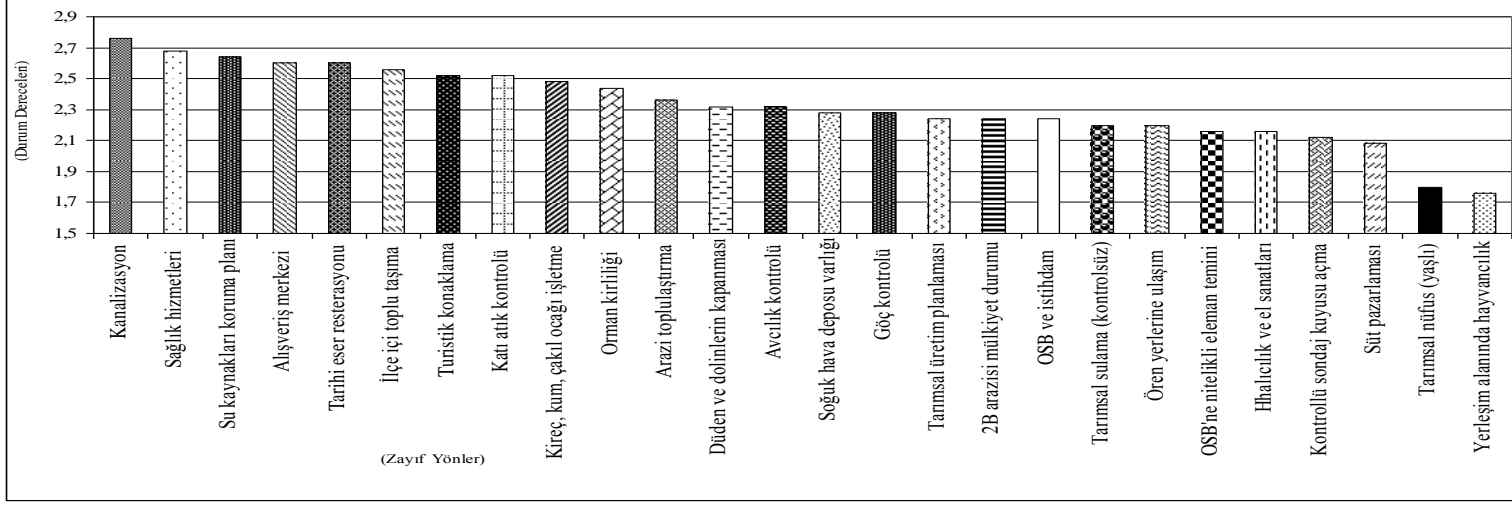
►Döşemealtı İlçesi'nde Organize Sanayi Bölgesi'nin varlığı, ilçe açısından diğer tüm unsurlara göre hem mevcut durum açısından “çok güçlü” bir yön hem de önem derecesi açısından “çok önemli” olarak en başta değerlendirilmektedir. Dolayısıyla ilçenin bu avantajının çok iyi korunması gerekmektedir.

►Toptancılar sitesi varlığı ile yer altı ve yer üstü su kaynakları varlığı için de benzer durum söz konusudur.

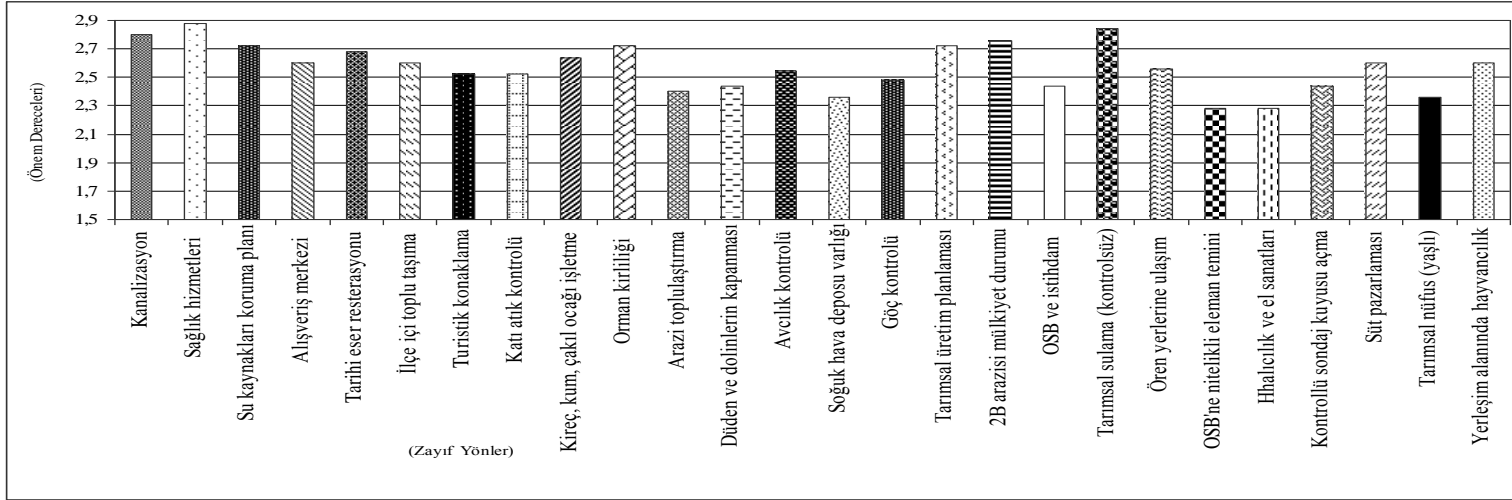
►İlçede, mevcut duruma göre “güçlü” kategoride yer almasına karşın “çok önemli” olarak değerlendirilen eğitim kampusu olma özelliği de dikkat çekmektedir (Çizelge 6). Bu özellik de korunmalıdır.

►Mevcut durumu orta derecede güçlü (1,00-1,99) olan ve az öneme (1,00-1,99) sahip yönler (unsurlar) için çok fazla zaman ayrılmamalıdır (Çizelge 6).

Zayıf Yönler: İlçeye yönelik gelecek planlamalarında, aşağıda belirtilmiş olan ilçedeki mevcut zayıf taraflara dikkat

Şekil 3. Zayıf yön yargılarına ilişkin “Mevcut Durum” dereceleri.

Şekil 4. Zayıf yön yargılarına ilişkin “Önem” dereceleri.

Çizelge 8. Başlıca fırsat alanı yargılarına ilişkin “Önem” dereceleri.

Sıra	Fırsat Alanları (Yargılar)	Önem Derecesi ⁽¹⁾ (Ort.Puan)
1	Eğitim kampusu potansiyeli	2,96
2	Yerleşim yeri cazibesi yüksek	2,92
3	Lojistik merkez potansiyeli	2,84
4	Jeotermal kaynak olasılığı	2,72
5	Kesişim yolu (Ankara, İzmir), alışveriş ve cazibe merkezi	2,72
6	Termesos varlığı	2,72
7	Spor turizmi (futbol) potansiyeli	2,68
8	Kuzey Antalya turizm alanı içinde olması	2,68
9	Et süt işleme merkezi olma	2,68
10	Düzler çamı, Kırk göz vd <u>kontrollü</u> mesire alanı olarak kullanılması	2,68
11	Zengin yeraltı su kaynağı	2,64
12	Dışarıdan (OSB vd.) teknik eleman talebi, MEB teşviki (mesleki eğitim merkezi, meslek okulları çeşitliliği)	2,60
13	Hobi bahçeciliğine uygunluk	2,60
14	Golf turizmi potansiyeli	2,56
15	Hipodrom varlığı	2,56
16	Organik zeytin yetiştirirliği	2,52
17	Denetlenebilir belgeli sertifikalı günübirlik yerel tüketim merkezleri (kahvaltı, yerel ürün pazarlama vd.)	2,52
18	Organize hayvancılık bölgesi varlığı	2,52
19	Karain havaalanının kargo taşımacılığında kullanılması	2,52
20	Organik nar yetiştiriciliğine uygunluk	2,48
21	El sanatları (Döşemecilik halısı vb)	2,48
22	Canlı hayvan borsasına uygunluk	2,48
23	Kompleks kamyon ve TIR parkı	2,48
24	Hızlı tren güzergâhına yakın olma	2,44
25	Yaz okulu ve izcilik kampına uygun	2,44
26	Özel üniversitelerin bölgeye gelmesi	2,44
27	Termesos ve Karain'e teleferik gezisi	2,40
28	Yamaç paraşütüne uygunluk (Çığlık)	2,36
29	Atlı spora uygunluk	2,36
30	Dağ turizmi (gezi ağırlıklı) potansiyeli	2,24
31	Evcil hayvan oteline uygunluk	2,24
32	Yazlık konuta uygun (merkez, yayla)	2,20

⁽¹⁾: 3: Çok önemli (2,50-3,00), 2: Önemli (2,00-2,49), 1: Az önemli (1,00-1,99).

edilmeli, izlenmeli ve gerektiğinde tehdit unsuruna dönüşmesini önleyecek tedbirler alınmalıdır.

► İlçenin mevcut durumu ile “çok zayıf” olduğu düşünülen konuların başında kanalizasyon yetersizliği sorunu gelmektedir. Önem sıralaması bakımından da bu konu “çok önemli” olup ikinci sırada gelmektedir. Bu konu üzerinde durulmalı, sorun giderilmelidir.

► Sağlık hizmetleri konusu da ilçede mevcut haliyle “çok zayıf” olarak düşünülen ikinci sıradaki unsurdur.

Ancak bu konu “çok önemli” görülen unsurların en başında gelmektedir. Bu konu üzerinde de dikkatle durulmalıdır. Diğer zayıf taraflar sırasıyla Çizelge 10'da verilmiştir.

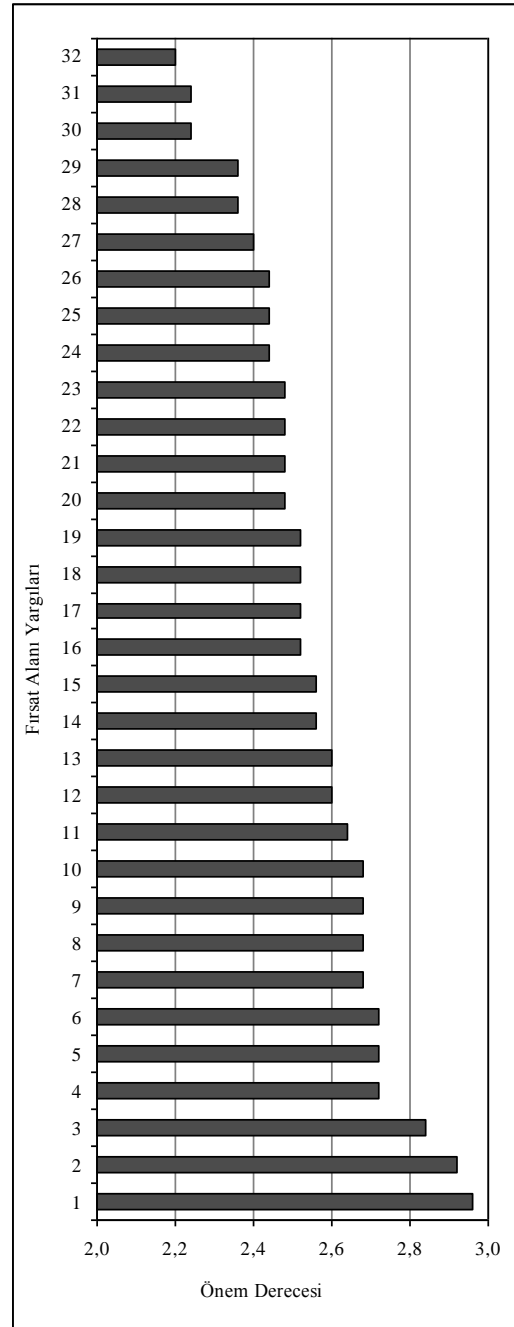
► İlçede, mevcut duruma göre “zayıf” kategoride yer almasına karşın “çok önemli” olduğu düşünülen konular da bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla; su kaynakları koruma planı, orman kirliliği, 2 B arazisi ve kontrolsüz tarımsal sulama

konularıdır (Çizelge 7). Bu konular üzerinde de önemle durulmalıdır.

► Mevcut durumu orta derecede zayıf (1,00-1,99) olan ve az öneme (1,00-1,99) sahip taraflar (unsurlar) için gereğinden fazla zaman ayrılmamalıdır (Çizelge 7).

Fırsat Alanları: İlçede, gerek uluslar arası ve ülke, gerekse bölge ve il genelindeki sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerin de etkisiyle gelecek için fırsat olarak görülen potansiyeller alanlar bulunmaktadır. Uygun fırsat ortamı izlenerek potansiyellerden uygun olanlar güçlü yönlerle dönüştürülmelidir (Çizelge 10).

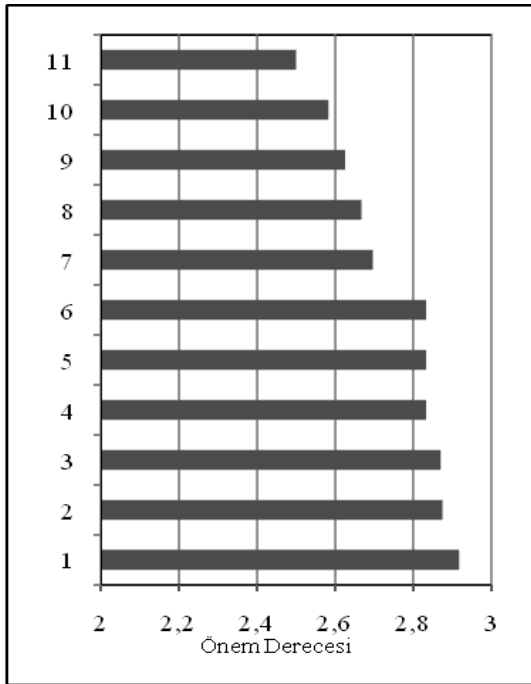
► Potansiyel fırsat alanlarının başında sırasıyla; eğitim kampusu olma, il genelinde en cazibeli yerleşim yeri olma ve

Şekil 5. Fırsat alanı yargılarına ilişkin “Önem” dereceleri.

Çizelge 9. Tehdit unsuru yargularına ilişkin “Önem” dereceleri.

Sıra	Tehdit Unsurları (Yargular)	Önem Derecesi ⁽¹⁾ (Ort.Puan)
1	Orman yangınları riski	2,917
2	Taş, kum ve çakıl ocağı kaynaklı kirlenme, su kaynaklarını tehdit	2,875
3	Acil müdahale merkezi yetersiz	2,870
4	Kanalizasyon (OSB, şehir içi, TOKİ)	2,833
5	Kimyasal atık kontrolü	2,833
6	Kontrolsüz göç	2,833
7	Bilinçsiz sondajlama ve su kullanımı	2,696
8	Tarım alanlarının imara açılması	2,667
9	Doğalgaz elektrik çevrim santralının hava kirliliği, atık sıcak su kirliliği, biyolojik çeşitliliğe olumsuz etkisi	2,625
10	Şehir içindeki hayvan barınakları	2,583
11	İmar planı değişikliği (çok katlı bina ve amaç dışı kullanım)	2,500

(1): 3: Çok önemli (2,50-3,00), 2: Önemli (2,00-2,49), 1: Az önemli (1,00-1,99)

Şekil 6. Tehdit unsurları “Önem” dereceleri.

lojistik merkez olma unsurları gelmektedir. Bu konular, uygun fırsatlar izlenerek değerlendirilmelidir. Ancak fırsat ortamı gelişmeden de tüm enerji bu alanlara kaydırılıp gereksiz zaman kaybedilmemelidir. Çünkü mevcut durum, henüz “çok güçlü” bir yapıda değildir (Çizelge 6).

Tehdit Unsurları: İlçenin gelişmesini etkileyen tehdit unsurları mevcut olup bunların bazıları için hemen ve bazıları için de risk sıralamasına göre geleceğe ilişkin planlamaların yapılması gerekmektedir. Risk unsurlarının başında; orman yangınları riski, ocak kaynaklı kirlenme, acil müdahale merkezi ve kanalizasyon yetersizliği, sanayi odaklı kimyasal atık ve kontrolsüz göç olguları gelmektedir (Çizelge 10).

İlçenin kalkınmasıyla ilgili tüm yetkili tarafların katılımıyla ortak olarak ancak belirlenmiş olan tüm GZFT odaklı unsurların sahip olunan durum ve önem dereceleri de dikkate alınarak,

ilçenin geleceğe yönelik proje çalışmalarında öncelikli olarak ele alınması ve ilçe kapsamlı kalkınma eylem planı oluşturulmasında üzerinde önemle durulması gerektiği düşünülmektedir. Böylece gereksiz arayışlarla zaman kaybedilmeyecektir. Nitekim bölgesel kalkınma çalışmalarının, ilgili tarafların katılımcı yaklaşımlarıyla daha etkin olarak sürdürülebileceği de geçmiş uygulamalardan iyi bilinmektedir.

Kaynaklar

- ADB (2009) T.C. Antalya Döşemealtı Belediyesi <http://www.dosemealti.bel.tr/kategori.asp?katid=36>. Erişim 29 Aralık 2009.
- Dyson RG (2000) Strategy, performance and operational research. Journal of the Operational Research Society 51: 5-11.
- Dyson RG (2004) Strategic development and SWOT analysis at the University of Warwick, European Journal of Operational Research 152: 631-640.
- Karppi I, Kokkonen M, Smith KL (2001) Swot analysis as a basis for regional strategies, Nordregio Working Paper 2001:4 <http://nordregio.shotcode.no/filer/Files/wp0104.pdf>. Erişim 29 Aralık 2009.
- RG (2008) Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5747 Sayılı Kanun. 22 Mart 2008 tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazete.
- Sarı M, Sönmez NK, Mansuroğlu S, Koşun E, Gökçeoğlu M, Sönmez S, Varol AB, Aksoy E, Tunç E (2007) Antalya Büyükşehir Yetki Alanının Ekolojik Arazi Yönetim Planı. Büyükşehir Belediyesi, Antalya.
- Stimson JR, Stough RR, Roberts HR (2006) Regional Economic Development: Analysis and Planning Strategy. Springer, 2nd Edition, New York.
- Terrados J, Almonacid G, Hontaira L (2005) Regional energy planning through SWOT analysis and strategic planning tools: Impact on renewable development. Renewable and Sustainable Energy Reviews 11: 1275-1287.
- TKB (2007) TR6 Akdeniz Bölgesi Master Planı. T. C. Tarım ve Köyşeri Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara.
- Yılmaz İ (2009) Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde Türk kesme çiçek sektörünün SWOT analizi. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 22: 103-112.

